

øvrige Skoler er private og nyder intet Statstilskud. Dette bevirker, at Skolepengene drives op til over 20 Kr. maanedlig, hvorved den store, brede Mellemstand udelukkes fra at benytte disse Skoler. Man kan jo nok sige, at den kan lade sine Børn gaa i den offentlige Skole, men denne er for Tiden ikke i Stand til at præstere det samme som den private Skole. Den byder ikke den højere Undervisning, som en stor Mængde Forældre ønsker, deres Børn skal nyde, og selv om den offentlige Skole naaede dertil, saa maatte der dog gives et Tilskud til den private Skole; thi efter mine Anskuelse, og jeg tror at have en stor Del af dette Tings Medlemmer til Meningsfæller paa dette Omraade, bør Skolen ikke monopoliseres af nogen, heller ikke af det offentlige. Netop derfor har der ude paa Landet rejst sig en Bevægelse for at oprette Friskoler, man vilde ikke være afhængig af den enkelte Skole og den enkelte Lærer, som man ikke ønskede at betro sine Børn til.

I København og Købstæderne har den højere Skole væsentlig været privat. Det hører med til vore danske Ejendommeligheder — jeg nævnede det før under Omtalen af de tekniske Skoler —, at det private Initiativ har spillet en stor Rolle ved Skolevæsenets Udvikling. Det medfører den Fordel, at Forældrene faar Valgfrihed, saaledes at de kan sætte deres Børn i den Skole, der passer dem bedst, og som de har størst Tillid til, og at udelukke dem derfra ved saa overdrevent høje Skolepenge, som her betales, er sikkert i høj Grad uheldigt. Jeg vilde derfor, som sagt, ønske, at der paa dette Omraade kunde gives en Bevilling.

Jeg ved meget godt, at der i Øjeblikket er den Vanskelighed, som blev omtalt af det ærede Medlem fra Hornslet (Povlsen), at der hersker en overordentlig skarp og bitter Strid indenfor den højere Skole i København. I denne Strids Enkeltheder skal jeg, for saa vidt det drejer sig om Summer og andre Tal, ikke blande mig, ogsaa af den Grund, at jeg ikke har haft Lejlighed til at anvende den betydelige Tid, der kræves for at komme ind i Sagen. Jeg skal derfor ikke i Enkelthederne tage Stilling til de stærke Anker, der føres frem mod Regnskab og meget andet, men blot sige, hvad der jo ogsaa er klart, at en Modsætning som den, der har udviklet sig mellem den organiserede Lærerstand og Forældrene, der dog har et berettiget Krav paa at tale med om Skolens Sager, kan ikke blive ved at bestaa, uden at Skolens Arbejde

ødelægges, og det forekommer mig, at Skolens øverste overordnede, den højtærede Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet, er pligtig at hjælpe til, at der tilvejebringes fredelige og ordentlige Forhold. Stadig uden at blande mig i Enkeltheder vil jeg sige, at jeg synes, denne Pligt yderligere understreges derved, at en af Kultusministeriets højeste Embedsmænd indtager en fremtrædende Stilling i den Skoleledelse, hvoraf der har udviklet sig et Modsætningsforhold mellem Lærerne og Forældrene. Baade af denne og den anden Grund vil jeg gerne høre den højtærede Minister udtale sig dels om, hvorvidt der vil fremkomme Forslag om Tilskud til det højere Skolevæsen i København, dels om, hvad han mener om Striden mellem Lærerforeningen og Forældreforeningen, og om, paa hvilken Maade Ministeriet maatte kunne gribe ind deri for at tilvejebringe ordentlige Forhold.

Der er jo ogsaa den Fare til Stede, at Skolen kan udarte til at blive en Institution, der er til for Lærerstandens Fordels Skyld. Jeg har selv i mange Aar tilhørt denne Stand, men jeg vilde finde det meget uheldigt, om Forholdene udviklede sig saaledes, at det var den, der blev den regerende i Skolen. Skolen er tjenende, ikke herskende. Den præsiske Handelsminister har en Gang givet denne Tanke Udtryk i en Udtalelse om den tekniske Skole, men den gælder for alle Skoler: Skolen maa ikke være Maal, den skal være Middel. Naar den ophører at være Middel og bliver et Maal i sig selv, saaledes at Skolen er til for Skolens Skyld, saa taber den sin Betydning og sin Forbindelse med dem, den skal virke for. Jeg tror, at man her i København har været paa Veje til at arbejde frem i den Retning, men det maatte kunne lade sig gøre ved Hjælp af et Tilskud til de københavnske Skoler — hvis et saadant blev bevilget, maatte det uddeles baade til Skoler indenfor og udenfor den saakaldte Ring — at bringe fornuftige Forhold til Veje i hele det københavnske Skolevæsen.

Det sidste Punkt, jeg skal komme ind paa, er Finansministerens interessante Udtalelser om den forestaaende Toldrevision i 1916. Det har glædet mig meget at høre disse Udtalelser, omend jeg ikke tror, at jeg kan tage dem til Indtægt som Udtryk for Finansministerens Omvendelse; paa den tør jeg vel ikke haabe. Imidlertid har den Toldreform, vi i sin Tid vedtog, gjort et betydeligt Indtryk ogsaa paa Folk, af hvem man mindst skulde have ventet det. Jeg